

О.М.Каленюк

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТРАДИЦІЙНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ В СУЧАСНОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ ПАННО

В контексті розвитку сучасного декоративного мистецтва у напрямку полістилізму та розширення тематичного діапазону традиційне народне мистецтво слугує джерелом ідей для сучасного митця-професіонала. Традиція зберігає код нації, але вона не може залишатися відокремленою від інновацій, якими переповнене сучасне мистецтво. У мистецькому освітньому просторі залишається на часі проблема засвоєння молодими митцями основ національних традицій через призму сучасного бачення для максимального сприйняття усього спектру культурної спадщини українського народу.

Вирішує дану проблему синтез сучасних поглядів, прийомів, матеріалів і традиційних технік зокрема у трактуванні панно. Професійне панно повинне акумулювати у собі традицію і інновацію. Вирішуючи актуальні на сьогоднішній день питання передачі образу, розкриття теми, колористичні, фактурні, тональні, просторові завдання, панно може оперувати традиційними символами, техніками, орнаментикою і вирішувати проблему спадкової передачі мистецької інформації.

Серед видів декоративно-прикладного мистецтва самим різнобарвним з технічної, колористичної, композиційної точки зору є українська народна вишивка. Проте, інноваційні винаходи в удосконаленні вишивальних технік і заміна їх машинними, до певної міри, нівелюють її національне наповнення, особливо у роботах масового характеру, спотворюючи традиційні композиційні схеми, колористичні поєднання. З одного боку, така масовість привертає увагу до даної техніки, активно вводить її у сучасний побут, але з іншого боку - формує фальшиве розуміння традиційності, обмежує розуміння технічної різноманітності вишивальних технік.

Особливість української вишивки - це різнобарв'я її технічних прийомів, які були втрачені в другій половині ХХ ст.. Відродження даних технік в

контексті сучасного панно пропонується на заняттях з декоративно-прикладного для студентів-магістрів Східноєвропейського національного університету імені Лесі України. Студенти вивчають художньо-образну та семантичну структуру української вишивки; традиційні техніки народної вишивки, характерні для різних регіонів України кінця XIX - пер. пол. XX ст., творчість сучасних українських народних майстрів та професійних художників-майстрів вишивки в Україні та за кордоном.

На основі вивченого матеріалу студенти виконують тематичне панно використовуючи вільні техніки української вишивки трактуючи їх за принципами новаторського формотворення, пошуку цікавих колористичних і фактурних нюансів, поєднуючи різні по структурі нитки і переплетення, доповнюючи вишивку розписом, орнаментованими фабричними тканинами, мереживом. Основним завданням при цьому залишається використання традиційних українських вишивальних технік.

Для панно домінуючими варто відзначити тамбурний шов, козлик, різні види петельних швів, художню та декоративну гладь, стебловий шов, хрестик і його різновиди, змережування, вишивку бісером, вирізування, виколювання. Разом з тим у сучасному панно використовуються свідомо стягнуті фрагменти композиції, хаотичне накладання стібків, звисання ниток і т.ін.

Подібні прийоми використання вишивки в контексті сучасного професійного панно застосовують українські і європейські художники, але ключовою у творчих роботах митців залишається машинна вишивка.

Завдання у даному напрямку дають поштовх до переосмислення мистецької спадщини, популяризують українську народну вишивку, мотивують молоде покоління митців до використання традиційних прийомів і технік у сучасних творчих проектах.